

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Erfaringer fra tilsyn med små og mellomstore banker

Bankenes Sikringsfonds Høstkonferanse 15. september 2023

May Camilla Bruun-Kallum, seksjonsleder seksjon for små og mellomstore banker

Utvalgte tema fra tilsyn med mellomstore og små banker i 2023

- Utlån til finansiering av byggeprosjekter og næringseiendom
- Utlån til sårbare husholdninger
- Bankenes tapsavsetninger og -praksis (IFRS 9)
- Bruk av risikovekter etter standardmetoden
- Virksomhetsstyring

Tilsynsrapporter publiseres ([her](#))

God styring og kontroll

- Ansvarsfordeling og rolleforståelse i modell med tre forsvarslinjer
 - 1. linje – risikoeier
 - 2. linje – uavhengige kontrollfunksjoner
 - 3. linje

• «Tonen fra toppen»

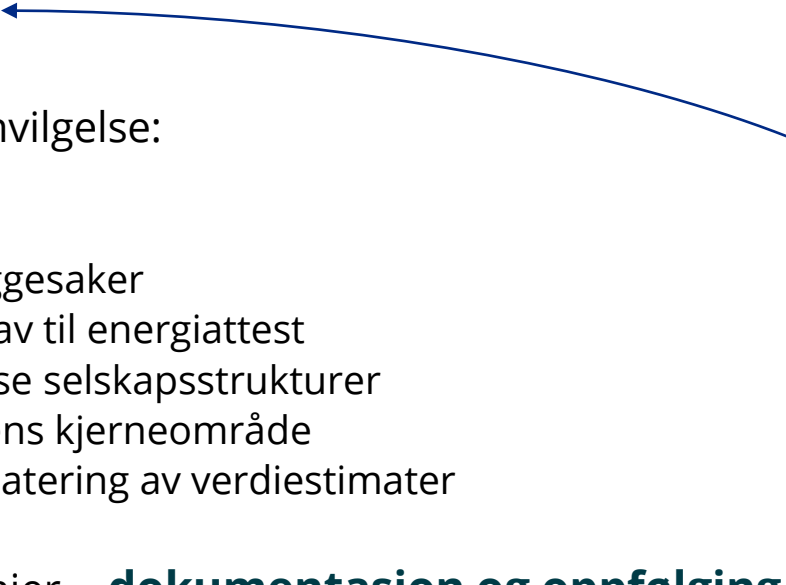
- Interessekonflikter

Spesialtilsyn: næringseiendom, IFRS 9 og risikovekter

- Gjennomført våren og høsten 2023
- Dokumentbaserte tilsyn
- Utvelgelse av kandidater for stedlig tilsyn
- Tilsynsmøter med øvrige foretak

→ Alle foretak mottar foreløpig og endelig rapport

Litt om erfaringer og observasjoner knyttet til Næringseiendom – retningslinjer og praksis

- Rammer vs **risikoappetitt**
 - Retningslinjer og praksis for innvilgelse:
 - Krav til egenkapital
 - Krav til og bruk av lånevilkår
 - Krav til byggekontrollør i byggesaker
 - ESG i kredittvurderinger - Krav til energiattest
 - Lån til foretak med komplekse selskapsstrukturer
 - Lån til foretak utenfor bankens kjerneområde
 - Krav til verdsettelse og oppdatering av verdiestimer
 - Fravikelse av interne retningslinjer – **dokumentasjon og oppfølging**
 - Overvåking og oppfølging av lån
-

Tapsavsetningsmodeller og –praksis (IFRS 9)

- Gode rutiner for overvåking av kredittengasjementer
→ **tegn til vesentlig økning i kredittrisiko og kredittforringelse**

Trinn 1: Ingen vesentlig økning i kredittrisiko

Trinn 2: Vesentlig økning i kredittrisiko

Trinn 3: Kredittforringede utlån

- Måling av forventet kredittap i trinn 1 og 2 – modeller og estimater
PD, LGD, EAD
- Nærmere om vesentlig økning i kredittrisiko
 - Fremoverskuende informasjon må hensyntas (levetids-PD)
 - Lavrisikounntaket

Tapsavsetningsmodeller og –praksis (IFRS 9) forts.

- Viktig at foretakene har gode rutiner for identifisering og **merking av forbearance**
- Kredittforringede utlån – trinn 3
- Makrojusteringer
- Overstyring
- Samlerapport fra [TEMATILSYN](#)

Bruk av risikovekter etter standardmetoden

- Viktig at bankene har retningslinjer og rutiner som sikrer riktig bruk (og rapportering!) av risikovekter etter standardmetoden
- Særlig om enkelte typer lån hvor det er observert feil eller svakheter:
 - CRR artikkel 128 Høyrisiko, herunder spekulativ investering i næringseiendom
 - CRR artikkel 127 Misligholdte engasjementer
 - CRR artikkel 124 omfatter bolighus som inngår i konsesjonspliktig landbrukseiendom

Takk for oppmerksomheten. (og muligens noen spørsmål?)

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY